

κι αξιοσύνης, πού έχει και μεταχειρίζεται ελός
δ' Ἑλληνισμός, σάν ὄργανο ἐνωτικό τῆς ὑπαρξῆς του.

Ἡ ἀντρεία κ' ἡ αὐτοθυσία μέσα στή φώτιά τοῦ πολέμου εἶναι βέβαια δυό πολύτιμα στοιχεία. Δὲν εἶναι ὅμως καί τὰ μόνα πού μποροῦνε νά ὑψώσουν ἕνα λαό. Ὁ λαός χρειάζεται, πρῶτα ἀπ' ὅλα, νά μορφωθῇ στὸ πνεῦμα γιὰ νά συντελέσῃ τὸν προορισμό του. Ἡ Ἐπιστήμη καὶ ἡ Τέχνη εἶναι οἱ θεοὶ τοῦ συγκαιρινοῦ μας πολιτισμοῦ. Τοὺς θεοὺς αὐτοὺς πρέπει νά γείρῃ τώρα καὶ νά λατρέψῃ τὸ ἔθνος, ἂν θέλῃ νά κρατήσῃ ὅσα πῆρε μὲ τὸ σπαθὶ καὶ νά περπατήσῃ ἡρώϊκά τὴν πλατιὰ στράτα πού τοῦ ἐτοιμάζεται.

Τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀδιάκοπο χτύπημα καὶ πάτημα τοῦ Σκολαστικισμοῦ, πού ἀρχινώντας ἀπὸ τὴ γλώσσα, σαρακώνει ἀλάκερη τὴν κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ μας ὑπόσταση. Τὸ τέτατο χτύπημα τοῦ Σκολαστικισμοῦ θὰ τὸ ξακολουθήσῃ ὁ ἀγώνας ὁ γλωσσικός. Ἐχει πολλὰ κάστρα νά ρίξῃ, πολλὰ ταμπούρια νά πάρῃ, πολλὰ πρόκληψες νά πηδῇ. Ἐκπαίδειψι, θέατρο, ἐφημερίδα, κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ζωὴ, ὅλα ρεῖουν κάτω ἀπὸ τὸ ποδάρι τοῦ τυράννου.

Τώρα εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή, γιὰ ν' ἀνοιχτῇ ὁ ἀγώνας, καὶ νά ριχτῇ μὲ τὰ ὅλα του. Ὅπου δημοτικιστὴς, ὅπου φίλος τοῦ ἀληθινοῦ, ὅπου ἀνθρωπος μὲ λεύτερη καρδιά καὶ νοῦ, πρέπει βαθιά νά τὸ νοιώσῃ πῶς ἡ Νίκη τῆς Νέας Ἑλλάδας μένει ἀκόμα μισή. Θὰ συντελεστῇ ἀλάκερη, ἅμα λάμψῃ στὸν οὐρανὸ τῆς τῆς φῶς τῆς Ἰδέας.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ (*)

ΑΓΝΗ. Τὸ καινούριο μυθιστόρημα τοῦ Ψυχάρη πού μᾶς στάλθηκε τώρα τελευταία. Γιὰ τὴν «Ἀγνή» θὰ γράψῃ στὸ ἐρχόμενο φύλλο ὁ Ρήγας Γκόλφης.

Ε. ΡΟΪΔΟΥ : Μ' ΑΕΤΑΙ φιλολογικαί, καλλιτεχνικαί, φιλοσοφικαί, ἐπιμελεία Δ. Πετροκοκκίνου καὶ Α. Ἀνδρεάδου. Ἐκδοτικός οἶκος Γ. Φέξη. Δρ. 4. Στὸν τόμο τοῦτο, πού βγήκε τώρα τελευταία, δημοσιεύεται, στίς πρώτες σελίδες, καὶ ἡ ἀνέκδοτη γαλλικὴ ἀλληλογραφία τοῦ Ροῖδου μὲ τὸν Ψυχάρη στὰ 1888, στὴν ἐποχὴ τοῦ «Ταξι-

(*) Στὴ στήλη τούτῃ θὰ δημοσιεύονται ἀναγγελίαι ἡ καὶ σύντομες βιβλιοκρισίαι γιὰ τὰ νέα βιβλία πού θὰ στέλνονται ἐνὸς ἀντίτυπα στὰ γραφεῖα μας.

δίου». ἴσως δυό τρεῖς ἀπὸ τὰ γράμματα τοῦ Ψυχάρη θὰ δημοσιεύουμε, μεταφρασμένα, σὲ κατοπινὰ φύλλα.

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ, *μηνιαία* Α' χρονιά, ἀριθ. 1. Σεπτέμβριος 1913, Ἀθήνα, ἑπτὰ 30. Κεῖνο πού μᾶς ἔκαμε ἀγαθὴ ἐντύπωση εἶναι πού οἱ νέοι, πού βγάλαμε τὴν ποιητικὴ ἔκδοσιν, δείχνουν πάντα παληκαριά, ἀφοῦ κατεβαίνουνε σ' ὅν καλὸν ἀγώνα μὲ δικά τους ὅπλα, καὶ ὄχι μὲ ὅπλα δοκιμασμένα καὶ ἀναγνωρισμένα πιά. Ὅ,τι ἔχουνε νά μᾶς τραγουδήσουν οἱ νέοι, νά μᾶς τὸ τραγουδήσουν, καὶ μεῖς θὰν τὸ κρίνουμε πάντα μ' ἐπιείκεια. Ἀκούστηκε ἀκόμα πῶς ἡ «Ποιητικὴ Ἐκδοσις» βγαίνει καὶ μ' ἕναν ἄλλον σκοπὸ, νά πολεμήσῃ καὶ νά γκρεμίσει τοὺς παλιούς, τοὺς ἀναγνωρισμένους ποιητὲς. Ἄν ἔχουν κότσια, ὥς τὸ κάνουν καὶ αὐτοί. Τὸ πρῶτο πρῶτο ὅμως βῆμα τοὺς δὲν τὸ βρήκαμε καὶ τόσο σταθερὸ καὶ γι' αὐτό, χωρὶς νά πελιζόμαστε, καρτεροῦμε καὶ τὰ κατοπινὰ τους.

ΕΛΕΩΝΟΡΑ τοῦ Bürger, *Μεταφράση Παύλου Γεν- τοῦ Ἀνατύπων* ἀπὸ τὰ Ἀλεξανδριανὰ «Γράμματα» Φρ. 1.

ΠΟΛΕΜΟΓΡΑΦΟΙ. Στὶς ἐφημερίδες τώρα τελευταία ἀρχίνησε μιὰ καινούρια φιλολογία, ἡ *πολεμογραφία*, νά τὴν ποῦμε. Ἀρθρα δηγήματα, περιγραφές, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τοὺς δυό πολέμους μας καὶ γραμμένα ἀπὸ δημοσιογράφους πού λάβανε μέρος σ' αὐτούς. Ὅσο καὶ ἂν εἶναι πρόχειρα καὶ βιαστικά, δηλ. δημοσιογραφικά, γραμμένα, ἔχουν κάτιαν ἀξία, καὶ ξεχωρίζουνε μέσα σ' αὐτά, τοῦ Ν. Καρβούνη ἄρθρα (καὶ μάλιστα ὁ ὑπέρροχος «Διθύραμβος τοῦ αἵματος» στὴν «Ἑστία», τοῦ Δ. Κόκκινου (Μακκαβαίου) στὴν «Πατρίδα», καὶ τοῦ Γ. Βασιλά στὴ «Νέα Ἡμέρα». Θὰ εἶταν αἰδικο νά μὴν ἀναφέρναμε καὶ τὸν «Παπᾶ» τοῦ Λαύρα στὴν «Ἑστία», μιὰ πολεμικὴ ἐντύπωση ὁλοζώντανη πού μᾶς ἔκαμε βαθιὰ ἐντύπωση.

«ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ» τῶν Γάλλων *λυρικῶν ποιη- τῶν τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. Μετάφρ. Γεωργίου Θ. Σημηριώτη. Ἀθήνα 1913.* Ἐνας πού ἐπιχειρεῖ νά ἐκδώσῃ ἀνθολογία πρέπει ν' ἀφήνῃ κατὰ μέρος τίς ἀτομικὲς του συμπάθειες πρὸς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο ποιητὴ καὶ ν' ἀκολουθεῖ τὴ συνολικὴ προτίμησιν. Πρέπει ἀκόμα νὰναι κάπως αὐστηρὸς στὴν ἐκλογὴ τῶν ἔργων πού θὰ βάλῃ. Ὅταν μάλιστα πρόκειται γιὰ ἀνθολογία ξένων ποιητῶν, τότε τὰ πρέπει αὐτὰ πολλαπλασιάζονται. Ὁ ἐκδότης καὶ ἐπιμελητὴς γίνεται μεταφραστὴς, σχεδὸν δημιουργός. Στὴν ἀνθολογία αὕτῃ τοῦ κ. Σημηριώτη πρὶν ἀκόμη ἐξετάσει κανένας λεπτομέρειες τεχνικὰς ἔχει νά ἰδεῖ τὴν ἀσυμμετρίαν καὶ τὴν κακὴ ἐκλογὴ. Μιὰ ἀνθολογία ξένων ποιητῶν ἔχει σκοπὸ νά δώκῃ μιὰ γενικὴ ἰδέαν, χαρακτηριστικὴ, γιὰ τὸ ἔργο καθενὸς ποιητῆ. Γιὰ νά κατορθωθῇ αὐτὸ πρέπει ὁ μεταφραστὴς νά πάρῃ ἴσα τραγούδια ἀπ' τὸν καθένα, τὰ καλυτέρα του, καὶ νά τὰ παρουσιάσει. Ἄν γιὰ λόγους τεχνικῆς ἀδυναμίας καὶ ἀνεπάρκειας, δὲν μπορεῖ νά μεταφέρει στὴ γλώσσα αὐτά, μὰ ἄλλα πού δὲ δίνουν καμμιὰν ἰδέαν γιὰ τὸν ποιητὴ τους, τότε νά μὴν ἐκδώσῃ ἀνθολογία. Ἐξω ἀπὸ τοῦτο ἡ ἀνθολογία τῶν γάλλων ποιητῶν μᾶς εἶταν ἐντελῶς περσιττῇ. Δὲν ἔχουμε τῶν ρωμίων καὶ μᾶς

δίνουν τῶν γάλλων ! Γιά ποιό σκοπό βγήκε ; Μπορεῖ νάρεσαν στὸν ποιητὴ (ποιητὴς ;) κείνα τὰ τραγούδια καὶ τὰ μεταφράσε. Πολὺ καλὰ ! Αὐτὰ ὅμως εἶναι ἀτομικὴ ἐργασία χωρὶς καμμὶν ἀξίωση λαϊκοποίησης. Ὅποιοι ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ Βερολὶν ἢ τὸν Ἑρεδιὰ εἶναι ἄξιος νὰ τὸν διαβάσει καὶ νὰ τὸν νοιώσει ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ γιὰ νὰ μὴ βρεθεῖ στὴ δυσάρεστη θέσῃ νὰ διαβάσει τὰ τραγούδια τοὺς τόσον ἀτεχνα καὶ ἀσυνείδητα μεταφρασμένα καὶ νὰ τὰ ἴδῃ σὰ φραγκισκανοὺς μάρτυρες κρεμασμένους σὲ ξύλινους σταυροὺς καὶ γιομάτους σημάδια ἀπὸ ραβδισμοὺς ! Μιὰ προσπάθεια ἐπιτυχίας φαίνεται μέσα στὸ βιβλίον αὐτὸ πού σὲ διαθέτει κάπως εὐνοϊκώτερα γιὰ τὸ μεταφραστὴ τους. Μὰ τί νὰ τοῦ κάνει κανένας ὅταν δὲν πάει πρὶν νὰ μάθει μετρικὴ, αἰσθητικὴ καὶ τελευταία τὴ δημοτικὴ γλώσσα ; Σ' ὅλα τὰ μεταφρασμένα αὐτὰ τραγούδια εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴ βρεθοῦν καὶ ἀπὸ τρεῖς λέξεις βαλμένες χωρὶς νὰ τὸ καλεῖ καμμιά ἐσωτερικὴ ἀνάγκη, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κάνει τὴ ρίμα ἢ τὸ μέτρο. Μὰς παραθέτει καὶ γιὰ δεκαπεντασύλλαβο σ' ἓνα ποίημα τοῦ Nerval τὸν ἀκόλουθο στίχο :

«Τὸ μόνο μου ἀστέρι πέθανε κ' ἡ κατάσταση μου λύρα» ..

Μπορεῖ τὸ αὐτὸ νὰ τὸν γέλασε. Μὰ τὸ αὐτὸ ποτὲ δὲ γελάει τὸ μαθηματικὸ τεχνίτη. Γιά μερικές λέξεις πού μεταχειρίστηκε, τί νὰ πει κανένας ; Αὐτὲς βλέπουν μερικοὶ ἄσκειται ἔπωςδὴποτε πρὸς τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ζητοῦν ὕστερα τὴν ἐξόφληση τοῦ λογαριασμοῦ ἀπ' τὸ «Νουμᾶ» καὶ τοὺς λεγόμενους μαλλιάρους. Χασμωδίες ἀπειρες, λάθη ἀπειρα, πράμα πού ἀποδείχνει καὶ τὸ μεταφραστὴ τους ὅλως διόλου ἀπειρο.

MENANTROS MAGNHΣ

Στὸ ἐρχόμενο φύλλο : Ἀρχοντικά, τραγῶδιον τοῦ Γένους, ὁ Ἀγγελοκρούστης τῶν καραβίων, Sophistis, κτλ. κτλ.

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΖΟΥΓΡΑΦΙΕΣ

“ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΥΡΟ,”

Δράμα σὲ ἀράξεις τρεῖς τοῦ κ. Λωύρου Μεζᾶ

(ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΥΒΕΛΗΣ)

Ὁ λόγος τοῦ Ἴψεν, στὸ στεγνὸ τοῦ δράματος, πὼς ὅταν μιὰ μέρα ξυπνήσουμε νεκροί, θὰ ἴδουμε τότε πὼς δὲ ζήσαμε ποτέ, ἐρχεται σήμερον ν' ἀληθεύῃ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πού ἀποτελοῦνε τὴν κοινωνία μας, τὴν ἀστική κοινωνία.

Ἡ ψυχὴ μας, τὸ ἐγὼ μας, κάθε σκέψις μας, κάθε πράξις, ὅλα, δουλεύουνε σ' ἓνα τύραννο κοινωνικὸ Νόμον, πού ὅποιοι θελήσει νὰ τοῦ ἐναντιωθῇ πέφτει νικημένος, στυγματισμένος στὸ δύσκολο ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶντος αὐτοῦ νόμου, πού ἡ κοινωνία τὸν θέσπισε καὶ τὸν λατρεύει σὺν εἰδωλῷ, εἶναι ἡ σκληριὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ, τὸ βασάνισμα τῆς ἀνθρωπότητος, χωρὶς λόγο, ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ τῆς, ἡ ἄρνησις τῆς ἀλη-

θινῆς ζωῆς, τὸ ἐγκλημα τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Τέχνη πού εἶναι ἡ θυγατέρα τῆς Ἐλευτερίας, καθὼς εἶπε ὁ Σίλλερ, ἀκούσε τὴ φωνὴν τῶν θυμάτων, καὶ σὺν ἐκδικήτρᾳ Θεᾷ, ἐρχεται νὰ δώσῃ τὴ βοήθεια τῆς γιὰ τὸν πόλεμον μιᾶς καθιερωμένης βίας, μιᾶς ἀνηθικῆς ἠθικῆς, μιᾶς παραξήγησις τοῦ προορισμοῦ τῆς κοινωνίας.

Νὰ νοιώσουμε τὸ βυθὸ καὶ τὸ βάραθρον, νὰ ἴδουμε ἀπὸ σιμὰ τὸ αἷμα τῆς σπαραγμένης ψυχῆς, νὰ κλάψουμε τὸν ἀνθρώπον τὸ σπριχτοδεμένο στὰ σίδερα μιᾶς ἰδεολογίας γιομισμένης ἀπὸ ἀπάτη καὶ ὑποκρισία, νὰ νοιώσουμε ἀπὸ τώρα, πρὶν ξυπνήσουμε νεκροί, πὼς δὲ ζοῦμε, πὼς δὲν μπορεῖ νὰ ζοῦμε ἀνάμεσα σὲ τέτοιες συνθήκες καὶ νόμους. Νὰ! τὸ ἔργο.

Ἡ κοινωνία ὅλη στηρίζεται σὲ ψευτικὴ βάση. Νὰ πολεμηθῇ, νὰ γκρεμισθῇ, νὰ θραπῇ.

Τὸ δράμα τοῦ κ. Σπύρου Μεζᾶ «Τὸ Ἀσπρὸ καὶ τὸ Μαῦρο», ἀπὸ μιὰ τέτοια γενναία πνοὴ εἶναι ὁλόκληρο γιομισμένο.

Μιὰ οἰκογένεια, πού κρατᾷ τὴ θέσιν τῆς στὴν κοινωνία. Ἡ χήρα μητέρα, δύο κορίτσια, δύο παιδιά. Ὁ μεγαλύτερος ἀδερφός, ὁ Κώστας, Τμηματάρχης σὲ Τράπεζα. Ἀπὸ τὰ χρόνια πού πέθανε ὁ πατέρας του, ἀνάλαβε τὴν προστασία τῆς οἰκογενειᾶς του. Ἐφαγε τὴ ζωὴ του, τὰ χρόνια του, τὰ νιάτα του ὅλα, δουλεύοντας γιὰ τοὺς δικούς του. Ὁ ἄλλος ἀδερφός του, ὁ Ἀλκῆς, στάλθηκε στὸ Παρίσι γιὰ νὰ σπουδάσῃ γιαντρός, νὰ γυρίσῃ πίσω, νὰ βοηθήσῃ καὶ αὐτός, μὲ τὴν ἐργασία του, τὴν οἰκογένεια.

Ἡ μεγαλύτερη κόρη, ἡ Μαργαρίτα, περασμένη στὰ χρόνια, μὲ μιὰ μελαγχολία πού τῆς τρώει τίς μέρες. Ἐνας ἔρωτας τὴν ἄγγιξε στὰ νιάτα τῆς, πού μαράθηκε πρὶν ἀνθίσῃ. Ἀγάπησε τὸν Ἀντρέα, ἕναν ἀξιωματικὸ τοῦ πυροβολικοῦ, φίλον τοὺς οἰκογενειακός, καὶ αὐτὸς θερμὰ αἰσθάνθηκε τὸ αἰσθημά τῆς. Ὅμως δὲν τόλμησε νὰ τὴ ζητήσῃ σὲ γάμο, ἀφοῦ δὲν εἶχε τὴν πρεπούμενη οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία. Ἡ ἄλλη κόρη, ἡ Ἀνθή, λουλουδιεὶ πάνου στὴ γλυκειὰ τῆς ὥρα. Ἐρωτεύεται τὸ Νίκο, ἓνα νέο, υπάλληλον στὴν Τράπεζα πού ἐργαζόταν ὁ ἀδερφός τῆς. Τὸν βλέπει συχνὰ μὲς στὸ σπῆτι τους. Ἡ μητέρα τῆς βοηθεῖ τὸν ἔρωτα, νομίζοντας πὼς θὰ εἶναι τὸ μόνο μέσο, γιὰ νὰ φτάσῃ στὸν ποθοῦμενον, μὲ κάθε τρόπο, γάμο τῆς Ἀνθῆς. Ὅμως ἡ μικρὴ αὐτὴ ἱστορία τῆς ἀγάπης, παίρνει ἄλλο δρόμον. Ὁ Νίκος κατορθώνει τὴν Ἀνθή, τυφλὴ ἀπὸ ἀγάπην, νὰ τὴ σύρῃ στὴ γκαρσονιέρα του, ὅπου καὶ τὴν καταστρέφει.

Ὁ Ἀλκῆς γυρίζοντας ἀπὸ τὸ Παρίσι, εἶχε δηλώσει στὴν οἰκογένειάν του, πὼς σιχαίνεται τὸ γιαντρίκι. Λαχταρᾷ ἐρίζοντας ἄλλους. Στὴν Εὐρώπῃ ἀπόχτησε ἄλλες συνήθειες, ἄλλες ἰδέες. Ὁ στενὸς κοινωνικὸς ἐρίζοντας τοῦ τόπου τὸν ἐθλίβει. Βλέπει γύρω του ψευτιά, ἀπάτην, ἀνικανότητα. Ὅλα τοῦ δείχνουν πὼς ὁ κόσμος κατάντησε τυραννία, πὼς ἡ δίκαια γιὰ τὸ χρέος εἶναι ὁ σκοπὸς μιᾶς ξεσυρμένης ζωῆς. Αὐτὸς θέλει ν' ἀνοίξῃ ἓνα χοροδιδασκαλεῖον. Θέλει νὰ δώσῃ ἔτσι τὴ χαρὰ στοὺς βασανισμένους